

SAVAŞTA ÖLENLERİN ŞEHİTLİK DURUMU VE NİYETİN ÖNEMİ

Bismillâhirrahmânirrahîm

Elhamdülillahi rabbi'l-âlemîn. Ves-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn. Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihi ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ. Emmâ ba'dü fe kâle Resûlullâhi sallallahu aleyhi ve sellem:

كَمْ مِمَّنْ أَصَابَهُ السِّلَاحُ لَيْسَ بِشَهِيدٍ وَلَا حَمِيدٍ، وَكَمْ

مِمَّنْ قَدِمَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ حَتْفَ أَنْفِهِ عِنْدَ اللَّهِ

صِدِّيقٌ شَهِيدٌ

Kem mimmen esâbehü's-silâhu leyse bi-şehîdin ve lâ hamîdin ve kem mimmen kad mâte alâ firâşihî hatfe enfihî indallâhi siddîkun şehîd.

Hadîs-i şerîfte bize bir mühim nokta öğretiliyor. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz buyuruyor ki;

Kem mimmen esâbehü's-silâhu leyse bi-şehîdin ve lâ hamîdin. “Savaşta kendisine ok veya mızrak veya silah veya kılıç isabet etmiş

de ölmüş nice insan vardır ki onlar şehit değildir, övülecek bir durumu da yoktur, methedilecek bir yanları yoktur, şehit de değildir!”
Ve kem mimmen kad mâte alâ firâşihî hatfe enfihi indallâhi siddîkun şehîd. “Ve nice yatağında ölen kimse vardır ki Allah katında o siddîk ve şehit durumundadır. Hem siddîk hem de şehit durumundadır. Yatağında ölmüştür!”

Hatfe enfihi: Bu ifadenin anlamını iyi kavrayamadım. “Burnu üstü” demek olabilir ya da “Hiç kimsenin tahmin etmemesine rağmen...” gibi olabilir. Mânasını şu an tam kararlaştıramadım.

Ama yatağında öldüğü hâlde Allah katında siddîk ve şehittir. Savaşta silah isabet edip yaralanıp öldüğü hâlde herifin ne methedilecek yanı vardır ne de şehittir! Hâlbuki İslâmî bir savaşta çarpışan insanı biz şehit biliriz.

Acaba o savaşta ölen bir insan umumiyetle İslâmî savaşlarda ölenler şehit olduğu hâlde niye şehit değil?

Çünkü ameller niyetlere göredir. Her şeyin Allah rızası için yapılması lazım gelir. Savaşın da Allah rızası için olması lazım.

“Karşı tarafa kızıyorum, intikam alacağım, herifleri yenersek obalarını yağmalarız, malları bizim olur...” Yahut; “Şimdi savaşa çıkmazsam korktu derler, olmaz, bana yakışmaz!” vs. Allah rızasından başka bir hesapla, düşünceyle, duyguyla savaşa gitmişse çarpışmışsa Allah onu şehit saymıyor. Çünkü niyeti Allah yolunda fîsebîlillâh cihat değil!

Fîsebîlillâh, “Allah yolunda” demek.

Allah yolunda savaş değil, adamın başka hesapları var. Kafası başka, düşünceleri farklı!

Çünkü dış hareketleri herkes yapabilir. Maymun da bazen bir insanın hareketlerini taklit ediyor.

a. 20 Yıl Müslümanlara Gizlice Namaz Kıldırın Misyoner

İstanbul’un bir camisinde yirmi küsur yıl imamlık yapmış birisi ortadan kaybolmuş. Bir de; “Ben misyonerdim. Müslüman değildim. Burada 20 yıl imamlık yaptım. Benim arkamda kıldığınız namazları ödeyin!” diye mektup göndermiş.

Müslüman gibi namaz kıldırmış, hutbe okumuş, Kur'ân-ı Kerîm okumuş ama iç niyeti başka!

O namazların bir kıymeti var mı?

Yok, hayret edilecek bir şey! Ve adamlardaki sinsilik de çok dikkat çekici bir şey! O kadar uzun yıl o kadar Allah'ın âyetlerini okuyor da anlatıyor da kalbi yumuşamıyor. Allah şaşırtmasın!

Her icraat, her amel böyledir. Her iş Allah rızası için olacak. Camiye gelmek, sabah namazı kılmak, sakal bırakmak, sadaka vermek, zekât vermek, hacca gitmek... her şey böyledir.

Ne yapmamız lazım?

Her şeyi Allah rızası için yapmamız lazım. Her düşüncemizin evvelinde halis muhlis Allahu Teâlâ hazretlerinin rızasını kazanmak arzusu, düşüncesi olması lazım.

Hadîs-i şerîflerde bildiriliyor: Nice böyle güzel düşüncelerle evinden çıkıp çarşı pazarda ticaret yapıp çoluk çocuğu için helal para kazanıp evine gelen kimse vardır ki gazi ve şehit sevabı ve hacı sevabı, umreci sevabı alıyor.

Neden?

Çok halis niyetli:

“Ben kalkayım, çalışayım, belim de ağrıyor ama kolumda da sızı var ama şu çoluk çocuğuma helal lokma yedireyim, harama muhtaç düşürmeyeyim, şunları harama kaydırmayayım, kimseye muhtaç olmadan kendi emeğimle çalışayım da kimseye yük olmayım, hem çalışayım hem de kazandığımla sadaka vereyim, hayır vereyim...” Bunlar güzel duygular. Bunlarla Allah ticaret yaptığın zaman hacı sevabı veriyor, umre sevabı veriyor. Hadîs-i şerîfte var, hadis kitaplarında bunları bildiriyor.

Onun için iş insanın kafasını, gönlünü ıslah etmesidir, aklını, niyetini düzeltmesidir. Niyet güzel olunca her şey kıymet kazanıyor, sevaplı oluyor. Niyet bozuk olunca ölünce bile adam;

Haybeye gitti Niyazi

Ne şehit oldu ne gazi

Boşa gidiyor. Hayatı da boşa gidiyor her şeyi boşa gidiyor.

Onun için;

İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî.

Bizde rozetleri var.

Rozet: Batı dillerinde “gülcük, küçük gül” demek. Yakaya takılacak küçültülmüş şekli var, levhası var.

Ne bu yakaya takılan kâfi ne duvara asılan kâfi; kalbinde, aklında, gönlünde yazılı olacak!

İlâhî ente maksûdî. “Yâ Rabbi! Sen benim maksudumsun, ben seni istiyorum, sana yöneliyorum!” *Ve rıdâke matlûbî.* “Ve senin rızan benim aradığım şeydir, istediğim şey odur. Ben senin rızanın peşindeyim!”

Çok önemli bir kuraldır. Çok üzerinde durmak lazımdır. Yoksa insan haybeye gider, boşa, havaya gider.

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِن عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً
مَّنْثُورًا

*Ve kadimnâ ilâ mâ amilû min amelin
fecealnâhü hebâen mensûrâ.¹*

¹ 25/Furkân, 22.

Havaya üfürülen toz toprak gibi olur. Hiçbir işe yaramaz. Kafayı düzeltmek, gönlü düzeltmek lazım, gönlü nurlandırmak lazım. Her yaptığı işi Allah rızası için yapmak lazım.

Allahu Teâlâ hazretleri kendi rızası için yapılmayan ameli zaten kabul etmiyor. İşte ölümü de kabul etmiyor.

Savaşmak kolay mıdır?

Çok zordur. Millet iğne vurulmaktan bu-cak bu-cak kaçıyor. Ayağımıza çivi battı. Tetanoz iğnesi olacağız. Bizi hastaneye götürüyorlar. Tetanoz iğnesinin adı var, namlı bir iğne. Türkiye’de; “Nah bu kadar iğne!” derler. Bir soktu mu koluna hart diye şöyle acıtır böyle acıtır. “Üç gün hasta beş gün yatakta yatırır!” derler. Eyvah, dedik.

“Tetanos iğnesi yapalım hocam.” dediler.

“Peki, yapalım.”

Ama içimden de hep bu şeyleri, Türkiye’deki tetanos iğnesinin şöhretini düşünüyorum. Cleveland hastanesine gittik. Sivrisinek ısırmasından daha hafif bir iğne, küçücük bir iğne, ne ağrı var sızı var! Yoksa bize hava civa bir iğne mi yaptılar, diye Şüphelendim.

Hiç de öyle bir karış iğne değil, hart diye girmiyor, acıtmıyor filan.

“Beş sene garanti, bu insanı korur!” dediler.

İnşaallah. Allah her türlü hastalıktan afetten korusun.

İkinci hadîs-i şerîf:

كَمَالُ الْإِيمَانِ حُسْنُ الْخُلُقِ

Kemâlü'l-îmâni hüsnü'l-hulûk.

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'ten.

Kemal: Olgunlaşması, yetişmesi, yetmesi.

Anadolu'da “Meyveler yetti mi?” derler. “Tatlandı mı, olgunlaştı mı?” mânasına.

Kemal; “kemale ermek, kâmil olmak, tamam olmak, eksiği bitmek, ermek, yetmek” demek.

Kemâlü'l-îmâni. “İmanın en yetkin, en olgun hâli.”

Ben mü'minim, elhamdülillah.

Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve resûlühû.

“Cân u gönülden şehadet ederim ki Allah’tan başka mabut yoktur, ilah yoktur, sadece Allahu Teâlâ hazretlerine ibadet edilir. Gayrıya ibadet şirktir, küfürdür. Ben sadece Allah’a ibadet ederim. Yine şahitlik yaparım ki her yerde her zaman, yerde gökte havada, dünyada âhirette Muhammed-i Mustafâ Allah’ın gönderdiği hak Peygamberdir, Allah’ın Resûlü’dür!”

Tamam güzel. Sen mü’minsin, ben mü’minim elhamdülillah.

Ama bu Mü’minliğin bu imanın olgun, yetkin hâli nedir?

Bazen armut alıyoruz, hart bir ısırıyoruz, tadı yok. Erik alıyoruz, hart bir ısırıyoruz, ekşi, dişlerim kamaştı. Muz alıyoruz, hart bir ısırıyoruz, acı. Ben bu muzdu tatlı sanırdım, bu yeşil. Isırılıyorsun; bayağı acı, yapış yapış uzuyor. Acı, buruk tadı var. Ayvayı yiyorsun, hart ısırılıyorsun, çiğneyemiyorsun. Dıkız ayva derler, Anadolu tabiri; olmamış.

Bir de bizim Çanakkale’de incirler olur. Yumruk gibi incir, olduktan sonra dalında bükülür, boynunu bükür, dervişleşir. Tamam işte. O zaman o incirin içine sanki bir kaşık bal

koymuşlar gibi; dibindeki delikten de akar, donuk bir şekilde iinin tadı akar. Biz artık incir yemeye doydugumuz zaman giderdik, incirin dibindeki sadece o balından alırdık, onu yerdik. Tatlı çünkü şeker gibi, çocukların sevdiği şeker gibi tatlı, olgunlaşmış. Boynunu bükerek, sapı buruşmaya başlar. Soyduğun zaman sanki şekerleme, o kadar tatlı.

b. İmanın Olgun, Yetkin Hâle Gelmesinin Alameti

Kemalü'l-îmân.

İmanın olgun, yetkin hâle gelmesinin alameti nedir?

Tamam, inciri görünce olgunlaştığını anlıyorum; üzümü görünce anlıyorum, sapsarı sararmış sarkıyor. Koca salkım sultanî, bu olmuş, yeşil değil. Onları anlıyorum da imanın olgunluğu nasıl anlaşılacak?

Kemâlü'l-îmâni hüsnü'l-hulûk.

Ahlâkın güzelliğinden anlaşılacak!

“İmanın olgunluğu güzel ahlâktır!”

İnsanın imanı güzel oldu mu, olgunlaştı mı huylarının hepsi güzelleşir.

“Hanım, Şimdi kocan burada yok, nasıl bir adamdı, iyi miydi?”

“60 yıl beraber yaşadık, Şu kadar birbirimizi incitecek söz söylemedik.”

“Allahu ekber! Seni hiç dövmedi mi, bağırmadı mı, yemeğın tuzsuz olmasından, kazanın dibinin tutmasından, ütüden gömlekten hiç bağışmadınız mı ya? Dırdır filan olmadı mı evde, sen ona bağırmadın mı, o sana bağırmadı mı?..”

“Hayır. Şu kadar birbirimizi incitmedik.”

Allahu ekber. İnsan Őaşıyor. Kadın kocasını methediyor, koca karısını methediyor. Çok hayret edilecek bir Şey!

Biz sinirlendik mi acısını ya karıdan çıkartırız ya çocuktan! Ya onu pataklarız ya onu pataklarız. Pataklayamazsak tabakları kırarız, masayı yumruklarız. İlle bir hır gür çıkartırız evde! “Ben kazak erkeğim!” diye aşığı doğru yukarı doğru koç gibi bıyıklarımızı burarız.

Kemâlü’l-îmâni hüsnü’l-hulûk. “İmanın olgunluğu ahlâkın güzelliğidir.”

Ahlâk güzel olacak!

Ahlâkın güzelliği nereden, bu ahlâk nasıl güzelleşir?

Durduğu yerden bu incir oluyor da insanın ahlâkı durduğu yerden olur mu?

Olmaz, durduğu yerden olmaz. Eğitim gerekir, terbiye gerekir, çalışmak gerekir.

Ahlâkın güzelleşmesi için çalışma nedir?

Buna ilm-i tasavvuf derler. İslâmî ilimlerin en önemlilerindedir.

İlm-i Tezhîb-i Ahlâk: Ahlâkı güzelleştirme ilmi.

Tasavvufun içinde bir şubedir. Tasavvufun a'sı b'si c'sinden bir tarafı da ahlâkı güzelleştirmektir. Ahlâkı güzelleştirmenin kaynağı, membaı, büngür büngür suyun çıktığı berrak kaynak, ana kaynağı nefis terbiyesidir. Nefis terbiye edilmezse insanın ahlâkı güzel olmaz. Çünkü bütün o kırgınlıkları falan yapan insanın nefsidir. Nefsi direk gibi!

Yanına yanaşma! Bu adamın nefsi direk gibi, burnu havada Kaf dağında, bu adam çok kibirli!

Neden, niye kibirli?

Yürüyüşüne baksana ya, hindi gibi kollarını açmış, kibriden kabara kabara nasıl dolaşıyor.

Neden, neymiş?

Ya parası varmış, ya müdür ya genel müdür, ya mevkii ya ilmi var...

İlim de insana çok gurur verir. Alimlerin gururu idarecilerin gururunu geçer!

“Ben, ben, ben, ben bilirim. Hepsini ben bilirim, ben ondan daha çok bilirim!..” filan.

Alimi mahveden de o gururudur. Demek ki o zaman gururlu olduğuna göre alim değil. Çünkü Allah gururu hiç sevmez.

“Kalbinde zerre kadar kibir olan cennete girmeyecek, zerre kadar kibir olan cennete girmeyecek!”

Allah kibri sevmez. Kibir Allahu Teâlâ hazretlerine ait bir şeydir. “Ben!” demek Allah’ındır. Övünmek Allah’ındır, övmek övülmek, hamd ü senâ Allah’ındır. O bakımdan güzel huylu olmak için nefsin terbiyesi temel olduğundan nefsi terbiye etmek lazım.

Bu nefis nasıl terbiye olur?

Nefsin terbiyesi tasavvuf ilminde!

“Hocam, hep bu tasavvuf ilmindedir diyorsun, adresi tasavvuftur diye yazıyorsun ama biz bu tasavvufu bulamıyoruz. Bu tasavvuf nerede, nasıl bir şey?..”

Tasavvuf Ramazan’ın sonunda itikâfta ortaya çıkar. İşte o itikâftaki hayat tasavvuftur. Hem ibadete düşkünlük, hem oruç, hem nefsin arzularını vermemek, hem de halim selim, yumuşak olmak! İşte o bir uygulamadır. İnsanlar senede bir ay eğitim görüyor ama ondan sonra bayram geldi mi üzerinden gömlek çıkarır gibi o güzel huyları çıkarıp askıya asıyor, eski hamam eski tas! Ramazan’dan önceki sigarasına başlıyor, kötü huylarına vs. başlıyor; yanlış!

Üçüncü hadîs-i şerîf:

لَلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ إِذَا سَقَطَ
عَلَيْهِ بَعِيرُهُ، قَدْ أَضَلَّهُ بِأَرْضِ فَلَاحٍ

Lellâhü eşeddü ferahan bi-tevbeti abdihi min ehadiküm izâ sekata aleyhi baîruhû kad edallehû bi-ardi felâtin.

Bu hadîs-i şerîfi İmam Buhârî, Müslim ve Tirmizî Enes ve Ebû Hüreyre *radıyallahu an-hümâ*'dan rivayet etmişler.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Lellâhü. Buradaki *le lâm*-ı tekiddir.

Lellâhü eşeddü ferahan. “Allah Muhakkak ki daha çok sevinir, ferahlık duyar.”

Kimden daha çok ferahlık duyar, neden ferahlık duyarmış?

Bi-tevbeti abdihi. “Kulun Cenâb-ı Hak’a tövbe etmesinden Cenâb-ı Hak ferahlık duyar, sevinir, memnun olur.” Ama;

Eşeddü ferahan.

Cenâb-ı Hak kimden çok ferahlık duyar?

Kulu tövbe ettiği zaman!

Min ehadiküm izâ sekata aleyhi baîruhü kad edallehû bi-ardi felâtin. “Sizden biriniz ki geniş, çöl arazide devesi kaçırmışken tutamamış, tepelerin arasında kaybolmuşken; ‘Tüh ya, deveyi kaçırdık, yakalayamadık, onun kadar koşamıyoruz da, gitti güzelim deve...’ derken deve birden dönüp yanına geri gelivermişse...”

“Çöle kaçmış olan, dağlara kaçmış olan hayvanımızı bulduk, geri geldi!..” diye insan nasıl sevinir?

Peygamber Efendimiz bedeviyi, deveciği anlatıyor, çölde yaşayan insanı anlatıyor. Biz Anadolu’da yaşayana deseydi; “Kaybolmuş koyunu...” derdi. Yerine göre benzetme değişirdi. Devesi kaybolmuş, bulamayacak durumda olan bir insanın devesi birdenbire karşısına gelirse nasıl sevinir?İşte Allah kulunun tövbe etmesinden o kadar memnun olur!

Onun için Cenâb-ı Hakk’a dönelim. Günahları bırakalım, tövbe edelim. Allah’ın sevdiği kul olalım.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

